

Rusza e-Puszcza

Rusza projekt "e-Puszcza. Podlaskie cyfrowe repozytorium przyrodniczych danych naukowych". Będzie to najnowocześniejsze repozytorium naukowe w Polsce, z którego skorzystają użytkownicy na całym świecie. Na specjalnej platformie internetowej gromadzone będą dane i informacje dotyczące przyrody Puszczy Białowieskiej np. trójwymiarowe skany czaszek żubrów, unikalne okazy roślin, grzybów, owadów, a także specjalistyczne mapy czy materiały zarejestrowane przez wideo-pułapki. Z udostępnionej wiedzy czerpać będą mogli naukowcy i wszyscy miłośnicy przyrody, szczególnie pasjonaci Puszczy Białowieskiej.

Liderem przedsięwzięcia jest Instytut Biologii Ssaków Polskiej Akademii Nauki (IBS PAN) w Białowieży, a partnerami dwie jednostki Politechniki Białostockiej: Zamiejscowy Wydział Leśny w Hajnówce (ZWL PB) oraz Centrum Komputerowych Sieci Rozległych (CKSR). Wartość projektu finansowanego z Programu Operacyjnego Polska Cyfrowa to prawie 8 mln złotych.

Połączenie biologicznego podejścia naszego partnera - Instytutu Biologii Ssaków, z naszym technicznym, chłodnym spojrzeniem na sprawy związane z usystematyzowaniem danych naukowych o Puszczy Białowieskiej - daje konglomerat sił gwarantujący powstanie platformy, która będzie ewenementem w skali kraju. Ta platforma ma szansę stać się magnesem przyciągającym do Puszczy zarówno badaczy, jak i osoby, które przyjeżdżają tu dla turystyki - mówił podczas dzisiejszej (01 marca) konferencji inaugurującej projekt rektor Politechniki Białostockiej prof. Lech Dzienis.

Prof. Rafał Kowalczyk, dyrektor Instytutu Biologii Ssaków PAN w Białowieży podkreślał: *Puszcza Białowieska jest obiektem unikatowym, jednym z ostatnich w Europie lasów naturalnych. Jednocześnie jest jednym z najlepiej poznanych kompleksów leśnych w Europie. Na jej temat opublikowano ponad 2 tys. artykułów naukowych, w związku z tym zgromadzono obszerne dane, które są jednak mało dostępne dla innych naukowców, czy zwykłych obywateli. W Polsce i Europie wzrasta zainteresowanie zasobami przyrodniczymi, ochroną i monitorowaniem przyrody. Te informacje są chętnie wykorzystywane przez instytucje zajmujące się przyrodą. Wychodzimy więc naprzeciw oczekiwaniom, z wykorzystaniem najnowocześniejszych narzędzi udostępniemy te dane jak najszerszemu kręgowi odbiorców.*

W ramach projektu "e-Puszcza" powstanie platforma gromadząca różnego rodzaju dane dotyczące Puszczy Białowieskiej i jej regionu. Część z nich będzie wstępnie przetwarzana dzięki narzędziom GIS (system informacji geograficznej), poprzez uzupełnienie istniejących map obrazujących rozmieszczenie gatunków, czy lesistość. Powstaną też dwie pracownie skanowania z nowoczesnym sprzętem, m. in. skanerami 3D i mikrotomografem.

W pierwszej kolejności na platformie e-Puszcza będą zdigitalizowane zasoby zgromadzone przez naukowców IBS PAN oraz ZWL PB, które były przez lata archiwizowane w tych instytucjach. Założeniem projektu jest również upublicznienie cennych danych pochodzących od osób fizycznych, które chciałyby się nimi podzielić bez utraty posiadanych zasobów. Nowo pozyskiwane dane będą udostępniane stopniowo, po ich wcześniejszym opublikowaniu w tekstach naukowych. W niektórych przypadkach dane pozostaną zamknięte lub w wersji prezentacyjnej (dotyczyć to będzie głównie danych wrażliwych przyrodniczo, dotyczących gatunków chronionych i miejsc ich bytowania). Takie dane będą udostępniane, w ramach współpracy naukowej, innym ośrodkom naukowym lub instytucjom zajmującym się ustawowo ochroną przyrody.

Platforma pozwoli na zdigitalizowanie 9 tysięcy obiektów, będą to też dane genetyczne czy telemetryczne, dane o środowisku, ale przede wszystkim zeskanowane zasoby: gatunki roślin, zwierząt, owadów, grzybów. Będzie można je obejrzeć z poziomu przeglądarki na całym świecie. Co istotne będziemy włączać także społeczeństwo w uprawianie nauki, będziemy zachęcać pasjonatów Puszczy Białowieskiej, by oni także udostępniali swoje zasoby. Ten projekt będzie otwarty do użycia w celach edukacyjnych, dla turystyki - mówiła Joanna Łapińska - kierownik projektu "e-Puszcza".

To wszystko w dostępnej formie będzie otwarte dla wszystkich. Ale też pozwoli zwykłemu odbiorcy spojrzeć na to, czym my się zajmujemy - dodawała dr Ewa Zapora - prodziekan ds. nauki Zamiejscowego Wydziału Leśnego w Hajnówce.

Założeniem projektu "e-Puszcza" jest stworzenie platformy wspierającej rozwój otwartej i nowoczesnej nauki w

oparciu o rozwój otwartego oprogramowania - podkreślali wspólnie twórcy projektu.

Platforma internetowa "e-Puszcza" poprawi jakość badań poprzez dostęp do istniejącej wiedzy i jej efektywniejsze użycie. Udostępnione dane pozwolą na lepsze poznanie jedyne polskiego obszaru przyrodniczego wpisanego na listę światowego dziedzictwa UNESCO. Środowisko naturalne Puszczy Białowieskiej ulega obecnie dynamicznym zmianom, dlatego istotne staje się zachowanie wszystkich informacji o dotychczasowym stanie funkcjonujących ekosystemów.

Portal e-Puszcza będzie dostępny w kilku wersjach językowych. Obok języków podstawowych: polskiej i angielskiej, dane będą tłumaczone na język rosyjski i białoruski, co pozwoli w przyszłości na dołączenie zasobów dotyczących białoruskiej części Puszczy Białowieskiej.

Repozytorium "e-Puszcza" to:

- otwarte dla wszystkich, specjalistyczne dane naukowe o Puszczy Białowieskiej,
- otwarte oprogramowanie, które będzie mogło być ponownie wykorzystane przez inne jednostki,
- platforma internetowa włączająca pasjonatów w badania naukowe,
- dwie pracownie skanowania, w tym jedna z najnowocześniejszym mikrotomografem,
- rozwój nauki,
- rozwój badań o Puszczy Białowieskiej.

Dorota Sawicka
Rzecznik Prasowy Politechniki Białostockiej